

Stichting Bescherming Historisch Harlingen

Technische Commissie Bodembeweging
De heer Ivo van Heijst
Postbus 20401
2500 EK Den Haag

Harlingen, 2 juli 2018

Geachte heer Van Heijst,

Komende woensdag 13.30 uur spreken wij elkaar weer, ditmaal op het adres Noordijs 15. Wij waarderen het dat de TCBB opnieuw naar Harlingen wil komen.

Op 22 november hebben wij in ons kennismakingsgesprek aangegeven zorgen te hebben over de veiligheid van Harlingen en zijn inwoners. De zoutwinning voor de Harlinger havenmond gaat bodemdaling veroorzaken die tot in de stad zal reiken. De geschiedenis leert dat bodemdaling bij zoutwinning heel anders en veel sneller kan verlopen dan verwacht. Onze stichting wil garanties dat dit in Harlingen niet het geval zal zijn en dat, indien dat onverhoopt toch gebeurt, eventuele schade snel en ruimhartig wordt vergoed.

De TCBB heeft als wettelijke taak, in gevallen waarin schade door mijnbouwactiviteiten opgetreden of te verwachten is, burgers of rechtspersonen informatie te verstrekken en van advies te voorzien. Wij hebben ons daarom tot de TCBB gewend in de verwachting bij u, als onafhankelijk orgaan, steun te vinden in onze zoektocht naar feiten en waarborgen omtrent de veiligheid van stad en inwoners.

1. Eerdere TCBB-adviezen

Onze eerste vraag in november is geweest eerdere TCBB-adviezen tegen het licht te houden.

De TCBB heeft zich in het verleden bijvoorbeeld stellig uitgesproken over de geringe risico's op aardbevingen door de gaswinning. De situatie in Groningen is echter onvergelijkbaar veel ernstiger uitpakkt dan voorspeld.

Onderzoekers die voor Frisia het rapport samenstelden over verwachte bodemdalingsschade aan huizen door zoutwinning bij Wijncaldum zien kritisch op hun toenmalige rapport terug. De huidige Inspecteur-generaal van het Staatstoezicht op de Mijnen sprak openlijk zijn verbazing uit over hoe weinig SodM met zekerheid kan zeggen over de effecten van delfstofwinning. Voormalig inspecteur-generaal Harry van der Meijden vond een 'onsje meer argwaan' op zijn plaats: 'Iets kan technisch in orde zijn en tóch niet deugen. Bijvoorbeeld vanuit het perspectief van maatschappelijke veiligheid.'

U noemde het 'begrijpelijk', in uw advies over het Winningsplan Havenmond, 'dat de beschrijving van de mogelijke omvang en verwachte schade door bodemdaling, een beschrijving van de maatregelen die worden genomen om bodemdaling te voorkomen of te beperken en een beschrijving van de maatregelen die worden genomen om schade door bodemdaling te voorkomen of te beperken, achterwege zijn gebleven.'

Leidt zelfreflectie bij de TCBB eveneens tot andere inzichten?

2. Vertrouwen in de deskundigheid van Frisia Zout

De eerdere zoutboringen bij Harlingen verliepen heel anders dan was gemodelleerd. Frisia geeft zelf toe alleen gaandeweg – door schade en schande – wijzer te zijn geworden. Achteraf bekeken had het bedrijf dus niet de kennis en kunde om de zoutwinning volgens plan uit te voeren.

Een stabiele caverne boren 'is een kunst' (aldus een medewerker van Frisia die betrokken was bij het boren van BAS4, nadat BAS3 onbruikbaar werd door een instortend cavernedak), 'maar *gedevieerd* een stabiele caverne vormen is nog veel moeilijker.'

Waarop baseert de TCBB het vertrouwen dat het bedrijf de nieuwe boringen wél veilig en verantwoord kan uitvoeren, en niet opnieuw al werkend geconfronteerd zal worden met technische problemen en/of andere dan de voorspelde effecten? Een gedevieerde boring zoals Frisia nu wil gaan doen, over een afstand van ruim 3 kilometer, is nog niet vertoond. Frisia heeft er ook geen enkele ervaring mee.

3. Gesprekken met SodM en KEM

Er leven in Harlingen veel vragen omtrent de zoutwinning. Ze worden onderzocht door SodM en KEM. Zie verder het gespreksverslag met SodM/KEM (bijlage).

Hoe moeten we de gevolgde vergunningsprocedure en adviezen waarderen, nu er kennelijk nog veel onzekerheid omtrent (de effecten van) zoutwinning is?

4. Aanvullend meetplan

Het overleg tussen Frisia Zout, de gemeente en onze stichting heeft er inmiddels toe geleid dat er bij Frisia bereidheid is een aanvullend meetplan uit te voeren. De randvoorwaarden hiervoor worden beschreven door Holland Innovation Team (HIT), en de uitvoering zal waarschijnlijk worden neergelegd bij Antea. Bij de metingen wordt binnen- en buitendijks gebruik gemaakt van tiltmeters. Om de nulsituatie in beeld te krijgen zullen de boringen door Frisia niet starten dan nadat een jaar lang is gemeten. Zie verder de Gezamenlijke vraagstelling voor HIT (bijlage).

5. TCBB-advies Gebiedsarrangement

Wij voegen de maatregelen bij, die in Harlingen breed onderschreven zijn om voorafgaand aan de zoutwinning de veiligheid te waarborgen (bijlage). Onze inzet is deze punten in de bestaande Winningsvergunning te incorporeren. Hoe verhoudt het TCBB-advies uit februari, waarin u spreekt van een 'Gebiedsarrangement', met dit streven?

Met vriendelijke groet,
namens de Stichting Bescherming Historisch Harlingen

Chris Elsinga

0518-481494 (werkdagen)

chris@terp10.nl